

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-08-07

Diarienummer 0483/24

Handläggare

Jill Danielsson/Kultur/GBGStad

Telefon: 031-368 34 45

E-post: jill.danielsson@kultur.goteborg.se

Kulturnämndens lokalbehovsplan 2024

Förslag till beslut

I kulturnämnden

1. Kulturnämnden godkänner förslag till Kulturnämndens lokalbehovsplan 2024 enligt bilaga 1.
2. Kulturnämnden översänder Kulturnämndens lokalbehovsplan 2024 till kommunstyrelsen som underlag för Göteborgs Stads lokalförsörjningsplan 2025.

Sammanfattning

Göteborgs Stads nämnder ansvarar enligt gällande riktlinje för att ta fram lokalbehovsplaner. Lokalbehovsplanen är ett planerande styrande dokument. Syftet med lokalbehovsplanen är att ge en tydlig struktur för och analys av nämndernas lokalbehovsplanering på kort och lång sikt, kopplat till behov och utmaningar. Det innebär att nämnderna ska redogöra för lokalbehov av befintliga, tillkommande och avgående lokaler. Nämndernas lokalbehovsplaner utgör sedan underlag till stadens övergripande lokalförsörjningsplan. Samtliga nämnder ska därför skicka sina beslutade lokalbehovsplaner till kommunstyrelsen senast under september månad.

Förvaltningens förslag till Kulturnämndens lokalbehovsplan 2024 omfattar samtliga idag identifierade behov av nya lokaler, omlokaliseringar, lokalanpassningar, behov av inre underhåll och upprustningar samt en lokalkostnadsanalys. Planen beskriver också aktuella utmaningar, möjligheter och risker. Planen tar även upp fria kulturaktörers behov av lokaler, mot bakgrund av att nämnden enligt reglementet ska medverka i samhällsplaneringen tillsammans med andra nämnder, samhällsorgan, organisationer och fria kulturutövare för att främja stadens kulturliv. Det fria kulturlivets lokalbehov utgör dock inte underlag för stadens kommande lokalförsörjningsplan.

Den största utmaningen gällande lokal- och fastighetsområdet är att beslut om förändringar i form av inhyrningar i regel behöver fattas innan kommande års budget för staden är antagen, vilket medför en risk. Den ekonomiska uppräknings till nämnden tar idag heller inte hänsyn till behov av anpassningar, underhåll och upprustningar som nämndens publika lokaler kräver. Inte heller till om stadens utveckling och förändrad befolkningssammansättning genererar behov i form av omlokaliseringar och nybyggnationer. Idag tar lokalerkostnaderna en allt större del av kulturnämndens kommunbidrag, vilket påverkar övriga verksamhetsdelar negativt.

Lokalbehovsplanen ska ses som ett inriktningsdokument. Ställningstagande om faktiska nyetableringar och lokalanpassningar hanteras inom ramen för nämndens och

förvaltningens process för beredning av lokalärenden. Det aktuella behovet ställs då mot andra identifierade behov.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Flertalet identifierade behov i lokalbehovsplanen kräver investeringar för att realiseras. Sådana investeringar kommer, om inte andra neddragningar görs, att leda till ökade hyres- och leasingkostnader för nämnden. Underhåll av befintliga lokaler med många besökare, och då särskilt av lokaler i fastigheter med stora kulturhistoriska värden, innebär också höga kostnader. Behoven i lokalbehovsplanen behöver därför sättas i relation till nämndens ekonomiska förutsättningar på kort och lång sikt.

Väsentliga kostnader uppstår först när enskilda projekt, som identifierats i lokalbehovsanalysen, verkställs. För det återkommer förvaltningen till nämnden i enskilda ärenden. Förvaltningens bedömning är att huvuddelen av de identifierade behoven i lokalbehovsplanen *antingen* kommer att kräva beslut i nämnden om anpassning av befintlig verksamhet för att säkra en ekonomisk balans *eller* att de ökade kostnaderna hanteras i stadens politiska budgetprocess.

Med anledning av de byggprojekt som är beslutade kommer kulturnämndens lokalkostnader att öka i närtid. Den produktionsbaserade hyra som tillämpas av Higab för nya projekt är direkt kopplad till aktuellt ränteläge och får genomslag under innevarande budgetår. Den ränterisk som kulturnämnden då kommer att bära förutsätter en väsentligt större riskreserv än vad som är fallet idag alternativt en ökad beredskap för och förmåga att snabbt kunna anpassa verksamhetens omfattning eller kvalitet.

Utöver de ökade hyreskostnader, som genomförandet av beslutade projekt innebär, innehåller de i många fall verksamhetsinvesteringar kopplat till inredning och utrustning. För några projekt, Nya magasin och Göteborgs konstmuseum, finns även kostnader kopplade till hantering och flytt av samlingar i samband med byggprojektens genomförande.

Bedömning ur ekologisk dimension

Underhåll av befintliga verksamhetslokaler bidrar till hållbarhet i ett längre perspektiv. Lokalanpassningar samt underhålls- och renoveringsåtgärder kan även föra med sig positiva effekter på klimatpåverkan, bland annat genom minskad energianvändning.

Med en bättre geografisk placering av kommunala verksamhetslokaler, närmare behoven, skapas också bättre förutsättningar för ett mer hållbart resande exempelvis med kollektivtrafik eller cykel.

Bra planerade lokaler på rätt plats ökar sannolikt användningen av verksamheten, vilket för biblioteken bidrar till en minskad klimatpåverkan genom ett mer cirkulärt användande av resurser.

Bedömning ur social dimension

Tillgång till lokaler med bemannad verksamhet i områden med socioekonomiska utmaningar prioriteras i kulturnämndens lokalbehovsplan. Kulturnämndens lokalbehovsplan, som blir en del av stadens lokalförsörjningsplan, bidrar därmed till en planering av stadens lokalresurser ur ett helhetsperspektiv där invånarna får en mer jämlik

tillgång till kultur. Nämndens lokalbehovsplan bidrar till en god stadsplanering och effektiv lokalförsörjning både när det gäller volym och geografisk placering.

Kulturnämnden har idag ett stort antal publika lokaler och ett normalår cirka fyra miljoner besök. En utmaning för kulturnämnden är att möta behovet av tillgängliga lokaler i relevanta lägen, underhåll av lokalerna för att uppnå bättre social inkludering samt säkerheten både utifrån besökarnas och medarbetarnas perspektiv.

Samverkan

Under processen med framtagandet av lokalbehovsplanen har information skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 15 augusti 2024.

Bilaga

1. Kulturnämndens lokalbehovsplan 2024.

Expedieras till

Kommunstyrelsen
Stadsfastighetsförvaltningen

Ärendet

Ärendet innehåller förslag till kulturnämndens lokalbehovsplan 2024 som nämnden ska ta ställning till. Beslutet översänds därefter till kommunstyrelsen senast den 30 september 2024.

Beskrivning av ärendet

Syftet med lokalbehovsplanen är att ge nämnden en tydlig struktur för och analys av nämndens lokalbehovsplanering för publik verksamhet, vård av samlingar samt kontorslokaler. Planen ska visa på behov av tillkommande lokaler och åtgärder i befintliga lokaler. Förutom att leverera ett nuläge och analys till nämnden utgör lokalbehovsplanen också underlag till Göteborgs Stads lokalförsörjningsplan.

Kulturnämndens lokalbehovsplan 2024 följer riktlinjen för stadens lokalbehovsplaner. Planeringshorisonten är nutid (0–5 år), närtid (6–10 år) och framtid (11–20 år). Tre huvudsakliga drivkrafter, var för sig eller i olika kombinationer, driver behov av lokalförändringar. De huvudsakliga drivkrafterna är befolkningsmässiga förändringar, befintliga verksamhetslokaler samt politiska och verksamhetsmässiga mål och visioner. Nämndernas planer ska ha ett antal fasta rubriker:

- Lokalbehovsanalys
- Utmaningar och möjligheter
- Lokalkostnadsanalys
- Riskanalys

Kulturnämndens lokalbehovsplan har utöver de fasta rubrikerna adderat två nämndspecifika rubriker *Inre underhåll och upprustningar* och *Fria kulturaktörers lokaler*, då dessa är relevanta utifrån den höga användningen av de publika lokalerna och nämndens uppdrag att stödja konstnärernas villkor i staden. Dessa kommer dock inte enligt riktlinjen för lokalbehovsplaner att utgöra underlag för stadens lokalförsörjningsplan.

Lokalbehovsplanen ska ses som ett inriktningsdokument med förslag på åtgärder på både kort och lång sikt utifrån den kunskap förvaltningen har idag. Ställningstagande om faktiska nyetableringar och lokalanpassningar samt när de ska genomföras, hanteras inom ramen för nämndens och förvaltningens process för beredning av lokalärenden. Det aktuella behovet ställs då mot andra identifierade behov.

Förändringar i relation till kulturnämndens lokalbehovsplan 2023

I kulturnämndens lokalbehovsplan som antogs i september 2023 ingick ett antal aktiviteter som nu fullgjorts eller som vid en ny bedömning förändrats.

Fullgjorda aktiviteter:

Hjällbo bibliotek: Inhyrning av permanent lokal är genomförd och biblioteket beräknas flytta dit vid årsskiftet 2024–2025.

Kärra bibliotek: Folkbiblioteket i skolan har stängts. I avvaktan på permanent lokal har en biblioteksservicestation öppnats i Kärra Badhus.

Trulsegårdens bibliotek: Folkbiblioteket i skolan har stängts.

Göteborgs Konsthall: Projekteringsavtal är tecknat för en lokal i Slakthusområdet i Gamlestaden och efter avtalsskrivning är beräknad inflytt första halvåret 2026. Nuvarande konsthallslokal på Götaplatsen är uppsagd till 31 mars 2025.

Förändrade aktiviteter:

Prognosen för Kulturhus Backaplans byggstart är ytterligare förskjuten och beräknas nu till 2034

Kulturnämnden hyr från hösten 2024 och under tre år framåt en lokal i Gårdsten. Detta i väntan eventuellt beslut om en stadigvarande etablering i Norra Angered.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att Kulturnämndens lokalbehovsplan 2024 ger förvaltning, nämnd och stad en god ögonblicksbild av nämndens lokalbehov under kommande år. Lokalbehovsplanen ska enligt riktlinjen uppdateras minst en gång per mandatperiod, men då nämnden har många lokaler kommer planen sannolikt att uppdateras årligen och därigenom också framåt vara ett stöd i planeringen av lokalresurserna.

Flertalet av aktiviteterna i Kulturnämndens lokalbehovsplan 2024 genererar kostnadsökningar om de verkställs. För att uppnå ekonomisk balans krävs beslut om anpassningar av befintlig verksamhet och inhyrningar. Alternativt krävs utökning av kommunbidraget i motsvarande omfattning de år kostnaderna faller ut.

Den ränterisk som kulturnämnden kommer att bära med anledning av kommande byggprojekt och den produktionsbaserade hyran som tillämpas för dessa lokaler förutsätter en väsentligt större riskreserv än idag alternativt en ökad beredskap för och förmåga att snabbt kunna anpassa verksamheten.

Underhåll och lokalanpassningar i de byggnader som museerna driver sin verksamhet i är komplicerade. Detta då åtgärder kopplade till bristande tillgänglighet, fysisk arbetsmiljö och energieffektivitet behöver ske i relation till fastigheternas ålder och dess kulturhistoriska värden. Åtgärderna innebär konsekvenser i form av ökade lokalkostnader för kulturnämnden. Ofta ligger villkorade donationer som grund för museibyggnadernas uppförande, vilket kan göra det svårt att nyttja lokalerna till annan verksamhet. Nämnden har därmed begränsade möjligheter att lämna dessa lokaler i syfte att minska fastighetsrelaterade kostnader och det är därför centralt att nämnden erhåller kompensation för kostnadsökningar.

Kulturnämndens publika lokaler för bibliotek, kulturhus, museer och konsthall bidrar till att bredda och öka användningen av kultur i hela staden. De öppna mötesplatserna är tillitsskapande och är därigenom även en del av upprätthållandet av ett demokratiskt och socialt hållbart samhälle. Flera av nämndens institutioner är också välkända besöksmål som gynnar staden som destination. Med de cirka fyra miljoner årliga besök som görs i verksamheterna krävs löpande underhåll och upprustningar av lokalerna för att de fortsatt ska vara attraktiva och funktionella.

GÖTEBORGS STADS KULTURFÖRVALTNING

Anna Rosengren

Sofia Lubian

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Kultur- och samhällsutveckling